

«Τα κατά πόλιν δεσμά και τας θλίψεις σου τις διηγήσεται ένδοξε Παύλε απόστολε;»

/ Γνώμες

Κυρίαρχη θέση, αγαπητοί μου αδελφοί, κυρίαρχη θέσηστο εορτολόγιο της Εκκλησίας μας κατέχουν οι άγιοι απόστολοι και μάλιστα οι κορυφαίοι εξ' αυτών Πέτρος και Παύλος, «οι των αποστόλων πρωτόθρονοι», όπως τους χαρακτηρίζει το απολυτίκιο της εορτής, τους οποίους εορτάζει χαρμοσύνως και πανυγηρικώς η αγία μας Εκκλησία.

• Αρχιμανδρίτης Παύλος Δημητρακόπουλος, Θεολόγος -Συγγραφέας

Και τούτο, διότι οι άγιοι απόστολοι υπήρξαν οι «αυτόπται και υπηρέται του Λόγου», τα πρόσωπα εκείνα που εκλήθησαν από τον Χριστό, να γίνουν οι μάρτυρες του σταυρού και της αναστάσεώς του, οι συνεχιστές του έργου του, οι μετά το πρώτον θεμέλιον, τον Χριστόν, θεμέλιοι λίθοι της Εκκλησίας, σύμφωνα με τον λόγον του Παύλου «εποικοδομηθέντες επί τω θεμελίω των αποστόλων και προφητών, όντος ακρογωνιαίου αυτού Ιησού Χριστού» (Εφ.2,20). Γι' αυτό άλλωστε

η Εκκλησία έχει καθιερώσει και περίοδο νηστείας για τον επάξιο εορτασμό των, την νηστεία των αγίων αποστόλων, από την Κυριακή των αγίων Πάντων μέχρι την ημέρα της εορτής των.

Μ' ένα ιδιαίτερο τρόπο η πατρίδα μας τιμά και προβάλλει με πολλή καύχηση, χρεωστικώς και ευγνωμόνως τον άγιο απόστολο Παύλο. Έχει κάθε λόγο να καυχάται περισσότερο από κάθε άλλο λαό της οικουμένης στον απόστολο Παύλο, διότι σ' αυτήν ο μέγας απόστολος των εθνών ίδρυσε πλείστες όσες τοπικές Εκκλησίες, όπως τις Εκκλησίες των Φιλίππων, της Θεσσαλονίκης, της Βέροιας, της Κορίνθου κ.α. Σε ορισμένες μάλιστα εξ' αυτών έστειλε και επιστολές θεόπνευστες, που αποτελούν γνώμονα στην πορεία πλεύσεως της ζωής μας και φυλάσσονται ως θησαυρός πολύτιμος στον κανόνα της Καινής Διαθήκης. Αν η Ελλάδα σήμερα είναι χριστιανική, το οφείλει στον απόστολο Παύλο. Οι 14 επιστολές του αποτελούν μέχρι σήμερα σημείο αναφοράς στη θεολογία και στη ζωή της Εκκλησίας. Και τούτο διότι κανένας από τους μεταγενεστέρους αγίους και πατέρες της Εκκλησίας μας δεν τόμησε να θεολογήσει, χωρίς να λάβει υπ' όψη του και χωρίς να καταφύγει στις επιστολές του αποστόλου Παύλου.

Το γεγονός της σημερινής εορτής των δύο αυτών μεγάλων αποστόλων μας δίδει την αφορμή να στρέψουμε την προσοχή μας χρεωστικώς προς αυτούς και να αναφερθούμε σ' αυτούς, δανειζόμενοι την θεοφώτιστη γλώσσα των αγίων Πατέρων μας και μάλιστα του αγίου Ιωάννου του Χρυσοστόμου. Ο μεγάλος αυτός διδάσκαλος της Εκκλησίας μας παρατηρεί τα εξής σ' έναν εγκωμιαστικό του λόγο στους δύο πρωτοκορυφαίους αποστόλους: «Τί γαρ ερούμεν προς τους διδασκάλους της άνω και της κάτω κτίσεως; Ουχ ευρίσκω γαρ λόγον άξιον εγκωμιάσαι τους εγκωμιάσαντας το γένος ημών. Τι γαρ Πέτρου μείζον; τι δε Παύλου ίσον; οίτινες τω έργω και τω λόγω πάσαν την εν ουρανοίς και επί γης κτίσιν ενίκησαν. Οι τω πηλώ του σώματος συμπεπλεγμένοι και αμείνους αγγέλων ευρεθέντες...». Δηλαδή τι μπορούμε να πούμε και με ποιά λόγια να εγκωμιάσουμε αυτούς που αναδείχθηκαν διδάσκαλοι της άνω και της κάτω κτίσεως, μύστες και χειραγωγοί της ανθρωπότητας στα επίγεια και τα επουράνια μυστήρια της Βασιλείας των Ουρανών; Δεν βρίσκω λόγια να εγκωμιάσω αυτούς, που εγκωμίασαν το γένος μας. Διότι τί μεγαλύτερον από τον Πέτρον, ή τί ίσον με τον Παύλον μπορεί να υπάρξει; Αυτοί με τα έργα και την διδασκαλία τους ενίκησαν όλη την κτίση, την ορατή και άορατη, και παρά το ότι έφεραν γήινο ανθρώπινο σώμα, υπερέβησαν ακόμη και την φύση των αγγέλων.

Και αν ακόμη είχαμε δέκα στόματα και δέκα γλώσσες σαν αυτές του ιερού Χρυσοστόμου και πάλι δεν θα μπορούσαμε να παραστήσουμε επάξια το ύψος της αρετής και της αγιότητας των δύο αυτών γιγαντιαίων μορφών, που λάμπουν ως

αστέρες πρώτου μεγέθους, εν μέσω όλων των αγίων της Εκκλησίας μας. Αυτοί βέβαια δεν έχουν ανάγκη από τα δικά μας εγκώμια, διότι έχουν ένα άλλο, ασυγκρίτως ανώτερο εγκώμιο, το εγκώμιο, που έπλεξε ο ίδιος ο Χριστός για τον καθέναν από αυτούς. Πράγματι τον μέν απόστολο Πέτρο εμακάρισε με τους λόγους: «Μακάριος εί Σίμων Βαριωνά, ότι σάρξ και αίμα ουκ απεκάλυψέ σοι, αλλ' ο Πατήρ μου ο εν τοις ουρανοίς. Καγώ δε σοι λέγω, ότι συ εί Πέτρος και επί ταύτη τη Πέτρα οικοδομήσω μου την Εκκλησίαν και πύλαι άδου ού κατισχύσουσιν αυτής. Και δώσω σοι τας κλείς της Βασιλείας των Ουρανών και ο εάν δήσης επί της γής, έσται δεδεμένον εν τοις ουρανοίς και ό εάν λύσης επί της γής έσται λελυμένον εν τοις ουρανοίς» (Ματθ.16,17-19). Τον δε απόστολο Παύλο ονόμασε σκεύος εκλογής, εκλεκτό όργανό του, που τον έχει προορίσει, να βαστάσει το όνομά του και να διαδώσει το ευαγγελικό κήρυγμα σ' όλους τους λαούς της γής: «σκεύος εκλογής μοι εστίν ούτος, του βαστάσαι το όνομά μου ενώπιον εθνών και βασιλέων υιών τε Ισραήλ» (Πρ.9,15).

Μέσα από τα ευαγγέλια, τις Πράξεις και τις επιστολές των αλλά και την εκκλησιαστική μας Παράδοση παρουσιάζεται ανάγλυφα το ιεραποστολικό τους έργο, η ουρανόδρομη πορεία τους. Ένα έργο ευρυτάτων, παγκοσμίων διαστάσεων, που ξεπερνά το έργο κάθε άλλου αποστόλου. Ένα έργο, του οποίου τα αποτελέσματα είχαν καθοριστική σημασία για την όλη παρά πέρα ιστορική πορεία της ανθρωπότητας. Διότι τί ήταν ο Χριστιανισμός, όταν οι δύο αυτοί απόστολοι και ιδίως ο απόστολος Παύλος, άρχισαν τις αποστολικές τους οδοιπορείες; Μία ασήμαντη κοινότης, που κατεδιώκετο από τους Ιουδαίους, μια αμεληταία ποσότης από αριθμητικής απόψεως. Πώς δε εξελίχθηκε μετά από 35 χρόνια, μετά δηλαδή το τέλος της αποστολικής των δράσεως; Σε μιά παγκόσμια θρησκεία, που είχε εξαπλωθεί σ' ολόκληρη την Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία. Μιά θρησκεία γεμάτη ζωή, μιά υπολογίσιμη πνευματική δύναμις, που διαρκώς όλο και περισσότερο αυξανόταν και που είχε ήδη αρχίσει να συγκλονίζει και να συνταράζει εκ θεμελίων το παλαιό καθεστώς της θρησκείας των ειδώλων. Με ακούραστο ζήλο, με ακατάβλητο φρόνημα, με την δύναμη της Θείας Χάριτος, σαν να είχαν φτερά τα πόδια τους, όργωσαν όλη την Ρωμαϊκή Οικουμένη, σπέρνοντας στις ψυχές των ανθρώπων το χαρμόσυνο κήρυγμα της σωτηρίας. Με το δίχτυ του λόγου, σαν επιδέξιοι αλιείς ανθρώπων, ετράβηξαν από τον βυθό της απωλείας προς το φώς της θεογνωσίας χιλιάδες ψυχών και ίδρυσαν πολλές κατά τόπους Εκκλησίες.

Ποία δε γλώσσα μπορεί να περιγράψει τις θλίψεις και τους διωγμούς, που υπέφεραν κατά την διεξαγωγή του ιεραποστολικού των έργου; Μία αμυδρή εικόνα αυτών μας δίδει ο απόστολος Παύλος στην Β' προς Κορινθίους επιστολή του (11,13,27), που ισχύουν κατ' αναλογίαν και για τον απόστολο Πέτρο: «εν κόποις περισσοτέρως, εν πληγαίς υπερβαλόντως, εν φυλακαίς περισσοτέρως, εν θανάτοις

πολλάκις. Υπό Ιουδαίων πεντάκις τεσσαράκοντα παρά μίαν έλαβον, τρις εραβδίσθην, άπαξ ελιθάσθην, τρις εναυάγισα, νυχθημερόν εν τω βυθώ πεποίηκα. Οδοιπορίαίς πολλάκις, κινδύνοις ποταμών, κινδύνοις ληστών, κινδύνοις εκ γένους, κινδύνοις εξ' εθνών, κινδύνοις εν πόλει, κινδύνοις εν ερημία, κινδύνοις εν θαλάσση, κινδύνοις εν ψευδαδέλφοις». Ο ιερός υμνογράφος σ' ένα τροπάριο του εσπερινού της εορτής σημειώνει: «Τα κατά πόλιν δεσμά και τας θλίψεις σου τις διηγήσεται ένδοξε Παύλε απόστολε; Τους κόπους, τους μόχθους, τας αγρυπνίας, τας εν λιμώ και δίψει κακοπαθείας, τας εν ψύχει και γυμνότητι, την σαργάνην, τους ραδβισμούς, τους λιθασμούς, την περίοδον, τον βυθόν, τα ναυάγια; Θέατρον εγένου και αγγέλοις και ανθρώποις». Ο δε χρυσορρήμων Πατήρ συμπληρώνει: «οι μύρια δεινά δι' αυτήν υπομείναντες, εν φυλακαίς κατακλειόμενοι, υπό Ιουδαίων βδελυττόμενοι, υπό βαρβάρων συρόμενοι, υπό βασιλέων αικιζόμενοι, οι μηδέ αναπνείν συγχωρούμενοι και παύσασθαι της διδασκαλίας μη ανεχόμενοι, οι μέλος του σώματος κινήσαι μη δυνάμενοι διά το βάρος των δεσμών και πάσαν την οικουμένην δεδεμένην τη αμαρτία, δι' επιστολών λύοντες...». Είχαν συσταυρωθεί μαζί με τον Χριστόν και δεν ζούσαν πλέον αυτοί, αλλά ζούσε μέσα τους ο Χριστός. Τα σημάδια των πληγών, που έφεραν στο σώμα τους από τις μαστιγώσεις και τους ραδβισμούς, ήσαν γι' αυτούς πολυτιμότερα από τα παράσημα των στρατηγών και τα στέμματα των βασιλέων.

Ο μεγάλος και κορυφαίος αυτός της Εκκλησίας πατήρ, ο άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος, υπήρξε χωρίς υπερβολή ο μεγαλύτερος και σημαντικότερος ερμηνευτής των επιστολών του αποστόλου Παύλου. Πάμπολλες είναι οι αναφορές του στις επιστολές του αποστόλου Παύλου σε λόγους και ομιλίες του. Από όλα δε τα εγκωμιαστικά του έργα κυρίαρχη θέση κατέχουν οι επτά ομιλίες του με τίτλο: «Εις τον άγιον απόστολον Παύλον». Σε μια εξ' αυτών, τη δεύτερη, λέγει μεταξύ άλλων τα εξής: Από την μεγάλη προθυμία που είχε, καθόλου δε ένοιωθε τους κόπους για την αρετή, αλλά ζούσε στην αρετή χωρίς να περιμένει κανένα μισθό. Γιατί εμείς και όταν μας περιμένει μισθός, δεν ανεχόμαστε να κοπιάσουμε γι' αυτήν, ενώ εκείνος και χωρίς βραβεία την ακολουθούσε και την αγαπούσε και ξεπερνούσε με κάθε ευκολία αυτά που φαίνονται εμπόδια της αρετής. Ούτε ασθένεια του σώματος προφασιζόταν, ούτε δυσκολία περιστάσεων, ούτε φυσικούς περιορισμούς, ούτε άλλο τίποτα. Είχε αναλάβει φροντίδα μεγαλύτερη από όση έχουν στρατηγοί και βασιλείς και όλοι όσοι ζουν στη γη και όμως ήταν ακούραστος κάθε μέρα. Και όσο οι κίνδυνοι τον απειλούσαν, τόσο αποκτούσε δυνατότερη την προθυμία. Και όταν περίμενε τον θάνατο, καλούσε και τους άλλους να χαρούν λέγοντας προς τους Φιλιππησίους: «χαίρω, διότι γίνομαι σπονδή, χύνοντας το αίμα μου για χάρη σας και χαίρω μαζί με όλους σας για το σωτήριο αποτέλεσμα της πίστεως, που γίνεται σε σας», (Φιλιπ. 2,17). Και όταν

έβλεπε να έρχονται κίνδυνοι και προσβολές και κάθε ατιμία, σκιρτούσε πάλι από χαρά και έλεγε γράφοντας στους Κορινθίους: «Γι' αυτό και νοιώθω χαρά στις ασθένειες, στις ύβρεις, στους διωγμούς», (Β' Κορ. 12,10). Παντού τον χτυπούσαν, τον έβριζαν, τον κακολογούσαν και όμως εκείνος σαν να δοξαζόταν σε θριάμβους και σαν να ύψωνε σ' όλη τη γη αδιάκοπα τα τρόπαια, έτσι καμάρωνε και Χάρη ομολογούσε στον Θεό λέγοντας: «Ας έχει δόξα ο Θεός που μας κάνει πάντοτε να θριαμβεύουμε», (Β' Κορ. 2,14). Προτιμούσε να τον ντροπιάζουν και να τον κακολογούν, περισσότερο από όσο προτιμούμε εμείς τις τιμές. Προτιμούσε τον θάνατο περισσότερο από όσο εμείς τη ζωή. Προτιμούσε τη φτώχεια, περισσότερο από όσο εμείς τον πλούτο και τους κόπους, περισσότερο από όσο εμείς τις ανέσεις.

Αυτό μονάχα φοβόταν και απόφευγε: Το να αντιταχθεί στο Θεό. Τίποτε άλλο. Και κανένα άλλο πράγμα δεν ποθούσε, παρά μόνον το να αρέσει στον Θεό. Μη σκεφθείς πόλεις και βασιλιάδες και έθνη και στρατόπεδα και όπλα και χρήματα και εξουσίες και δυναστείες. Αυτά δεν τα θεωρούσε ούτε σαν αράχνες. Πάνω από όλα είχε μέσα του τον έρωτα του Χριστού και κοντά του θεωρούσε τον εαυτό του από όλους πιο ευτυχισμένο. Οι μανιασμένοι τύραννοι και οι λαοί ήταν γι' αυτόν κουνούπια. Ο θάνατος και οι τιμωρίες και χίλια μαρτύρια ήταν γι' αυτόν παιχνίδια παιδικά. Για την αγάπη του Χριστού και τα μαρτύρια τα αγαπούσε και τόσο καυχιόταν στις αλυσίδες της φυλακής, όπως ούτε ο Νέρων, όταν είχε το διάδημα στο κεφάλι του. Βρισκόταν στη φυλακή, σαν να βρισκόταν στον ίδιο τον ουρανό. Δεχόταν τραύματα και χτυπήματα με πιο μεγάλη ευχαρίστηση από αυτούς που αρπάζουν τα βραβεία. Σαν φτερωτός περιόδευσε την οικουμένη και σαν ασώματος αψηφούσε κόπους και κινδύνους.

Πως να την ονομάσει κανείς εκείνη την ψυχή; Χρυσή, ή αδαμάντινη; Γιατί και από κάθε διαμάντι ήταν στερεότερη και από το χρυσάφι και τους πολύτιμους λίθους πολυτιμότερη. Αλλά γιατί να τον παραβάλλω με διαμάντι και χρυσάφι; Βάλε απέναντι του τον κόσμο ολόκληρο και τότε θα δης, πόσο περισσότερο αξίζει η ψυχή του Παύλου. Σκέψου επίσης, ποιά ανάσταση τον αξίωσε να δή πριν από την μέλλουσα κρίση. Στον παράδεισο τον άρπαξε ο Θεός, στον τρίτο ουρανό τον ανύψωσε, του γνώρισε τέτοια μυστικά, που κανείς άνθρωπος θνητός δεν μπορεί να εκφράσει. Και αυτό ήταν πολύ φυσικό, διότι ο Παύλος βάδιζε στη γη, σαν να συναναστρεφόταν με τους αγγέλους. Έφερε μαζί του σώμα θνητό και όμως φανέρωνε αγγελική καθαρότητα. Είχε τόσες ανθρώπινες ανάγκες, αλλά αγωνιζόταν να μην αποδειχθεί κατώτερος από τις ουράνιες δυνάμεις.

Παρακαλώ λοιπόν και εσάς, να μην θαυμάζετε μόνο, αλλά και να μιμηθείτε τον Παύλο, το πρότυπο αυτό της αρετής, γιατί έτσι θα μπορέσουμε να λάβουμε και εμείς τα ίδια στεφάνια μ' εκείνον. Και αν απορείς, που ακούς ότι θα αξιωθείς τα

ίδια, αν κατορθώσεις τα ίδια, άκουσε τον Παύλο, τι λέγει: «Τον αγώνα τον καλόν αγωνίστηκα, τον δρόμο μου τελείωσα, την πίστη ετήρησα. Με περιμένει λοιπόν το στεφάνι της δικαιοσύνης, που θα μου προσφέρει ο Κύριος, ο δίκαιος κριτής, εκείνη την ημέρα. Και όχι μόνο σε μένα, αλλά και σε όλους εκείνους, που αγάπησαν τον ερχομό του», (Β΄ Τιμ. 4,7-8). Βλέπεις ότι όλους τους καλεί να απολαύσουν τα ίδια;

Αφού λοιπόν όλους τα ίδια μας περιμένουν, ας φροντίσουμε να γίνουμε άξιοι για τα αγαθά, που μας υποσχέθηκε ο Θεός και ας μη βλέπουμε μόνο, πόσο μεγάλα και σπουδαία κατορθώματα έκαμε ο Παύλος, αλλά και τη δύναμη της προθυμίας του, που μ' αυτήν κέρδισε τόση Χάρη. Να δούμε ακόμη, πόσο όμοιος ήταν μ' εμάς, αφού πέρασε τα ίδια με όλους εμάς. Έτσι και τα τελείως δύσκολα θα φανούν σε μας εύκολα και ελαφρά και αφού κοπιάσουμε σ' αυτή τη σύντομη ζωή, θα ζήσουμε τιμημένοι με το αγέραστο και αθάνατο εκείνο στεφάνι με τη Χάρη και τη φιλανθρωπία του Κυρίου μας Ιησού Χριστού, ο οποίος ας έχει δόξα και δύναμη τώρα και πάντοτε και στους αιώνες των αιώνων. Αμήν.

Πηγή: pemptousia.gr